

Høylandet 125 år

Grongningene burde skjønt hva som ville komme, for allerede i 1770-årene skrev historikeren og nordlendingen Gerhard Schøning følgende da han reiste gjennom Namdalen: «Innbyggerne er føyelige, påholdne og sakmodige, unntatt de på Høylandet, som er mer støye enn de andre.» Denne karakteristikken viste seg å være en tidlig pekepinn på hva bygda var i stand til når tålmodigheten tok slutt.

Gjennom store deler av 1800-tallet var Høylandet underlagt Grongs administrative herredømme. På slutten av århundret vokste det frem en stadig sterkere bevegelse blant hållingene for å oppnå selvstyre. Denne kampen var preget av utholdenhet, fellesskap og stolthet over lokal egenart.

I 1869 startet motstandsarbeidet med etableringen av Høylandet Sogneforening. Foreningen samlet innbyggerne i bygda regelmessig og ble raskt en sentral arena for diskusjoner om løsrivelse og lokal utvikling. Sogneforeningen kjempet strategisk for å etablere lokale tjenester som egen jordmor, eget bibliotek, egen forlikskommisjon og bedre skoleforhold. Dette var små skritt som styrket hållingenes tro på egen handlekraft.

På 1870-tallet ble denne kampen enda tydeligere. Store folkemøter samlet over femti menn som klart uttrykte misnøye med Grongs administrasjon. Innbyggerne på Høylandet mente at de måtte bære en urimelig stor byrde av felleskommunens utgifter, spesielt innen fattigomsorgen. Likevel ble kampen for løsrivelse stadig utsatt og trenert av Grong herredsstyre.

Først i desember 1898 ble det endelig vedtatt at Høylandet skulle få sin etterlengtede selvstendighet. 1. januar 1901 kunne innbyggerne feire etableringen av Høylandet Herred som en selvstendig kommune. Lorents Mørkved ble valgt til ordfører på det aller første kommunestyremøtet. Sammen med ham satt P. Aavatsmark, Iver C. Romstad, Iver Mørkved, Andreas Aavatsmark, Tobias Børstad, Alex. Almaas, S. Tyldum, J. Tyldum, Ole S. Rosendal, Georg K. Flaatt (Mjøsund) og Ole P. Skarland.

Frigjøringskampen til Høylandet illustrerer hvordan lokal stolthet, engasjement og evnen til å stå imot motstand over lang tid kan føre til viktige samfunnsendringer. Historien om bygdas frigjøring lever videre som et symbol på Høylandets viljestyrke og selvstendighet.